

Płeć w moim mieszkaniu

Kasia Pucuła

WSTĘP

Obecnie wynajmuję pokój w sporym mieszkaniu na jednym z goławskich blokowisk. Mieszkam tutaj już od pół roku. Pamiętam bardzo wyraźnie, kiedy pierwszy raz byłam w tym miejscu, aby obejrzeć mój przyszły pokój i oczywiście pozostałych współlokatorów. Ogromne wrażenie na mnie zrobiła dekoracja salonu, która ma formę pasu kolaży, które niemal jak dekoracyjny fryz rozciągają się przyklejone do jednej z półek. Ta dekoracja tym bardziej przykuwa uwagę, gdyż jest umieszczona na ścianie na przeciw wejścia do pokoju. Gdy zobaczyłam to ręcznie robione dzieło sztuki, wiedziałam, że bardzo chcę zamieszkać z tymi ludźmi. Łącznie jest na czwórka: ja, Maja, Weronika i Maciek.

Wchodząc do mieszkania najpierw znajdujemy się w niewielkim przedpokoju, który prowadzi do dużego salonu, dalej znajduje się kuchnia i wydzielona w korytarzu na przeciw niej niewielka sfera jadalna (stół i 4 krzesła). Po prawej stronie znajdują się dwa pokoje moich współlokatorek, idąc dalej korytarzem trafiamy do dwóch kolejnych pokoi sypialnych oraz łazienki. Mieszkanie ma także dwa balkony: jeden połączony z pokojem Mai, drugi z salonem.



Zdj. 1 Salon. Kolaż autorstwa moich współlokatorów.

Całe mieszkanie jest wyposażone pod gust właścicieli, ponieważ byli oni wcześniej jego mieszkańcami. Przeważają tu ciepłe kolory (brązy, żółcienie, jasne pomarańcze), meble są głównie drewniane, podobnie jak większość podłóg. Wynajmujący pozostawili nam niewiele dekoracji, głównie obrazy na ściany z motywami żaglówek na morzu, portret Marilyn Monroe oraz oprawione inspirujące słowa z języka hebrajskiego.

Na swoistą bazę wyposażenia, które zostało nam przekazane, nałożyliśmy własną warstwę dekoracji.

CZĘŚCI WSPÓLNE

Całe mieszkanie posiada wiele cech, które pozwalają je uznać za kobiece¹. Delikatna, ciepła kolorystyka, drobne dekoracje, upodobanie do symetrii, duże lustra, miękkie tkaniny to wyróżniki kobiecego mieszkania wymieniane przez internetowe

poradniki pomagające urządzić dom².

Chociaż jedna z mieszkających ze mną osób jest mężczyzną, brak w tym

mieszkanu oznak męskiej energii. Nie ma tu męskiej jaskini, nawet prywatny pokój Maćka można by uznać za kobiecy. Poza wystrojem, na damski charakter tej przestrzeni wskazują także liczne popsute sprzęty, od przesuwnej szafy, której drzwi wypadły z prowadnic, aż po zupełnie drobnostki takie jak przepalone żarówki. Pod tym względem ewidentnie przydałaby się męska ręka. Dwie przestrzenie wspólne, które wybrałam do zaprezentowania kobiecości w mieszkaniu to łazienka i salon.



Zdj. 2 Przestrzeń jadalna. Z prawej strony obraz pływającej żaglówki, z prawej autoportret Maćka, który zastąpił zdjęcie Marilyn Monroe.



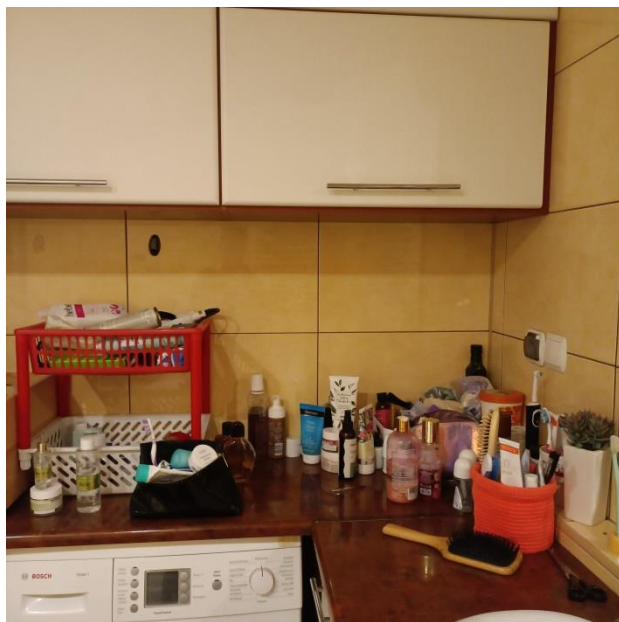
Zdj. 3 Łazienka. Symetryczna kompozycja sztucznych roślin.

Łazienka cała jest wyłożona kafelkami w kolorze piasku, z pojawiającymi się nieregularnie rdzawo-czerwonymi, abstrakcyjnymi dekoracjami. Pomieszczenie jest duże, zawiera wannę z prysznicem, sedes, szafki, pralkę, umywalkę. Na podłodze znajdują się dwa dywaniki, lustro zajmuje prawie całą ścianę nad umywalką. Często rozmawiamy ze współlokatorami o tym, jak duże mamy szczęście, że nasza łazienka jest tak komfortowa dzięki swojemu rozmiarowi

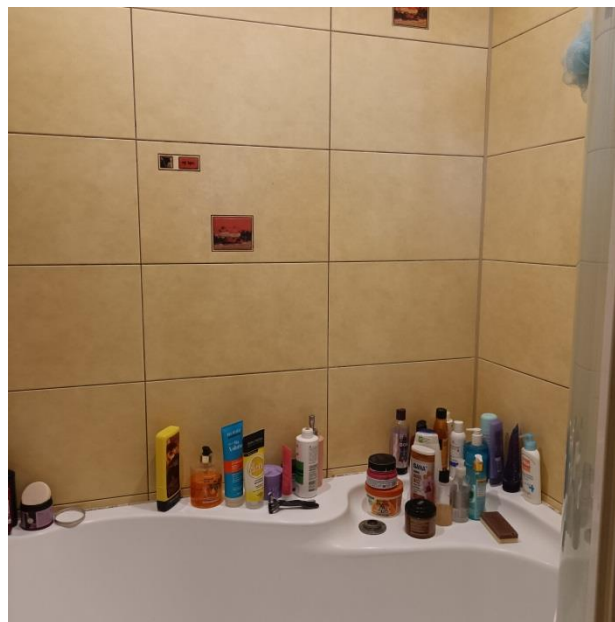
¹ W dalszej części pracy pisząc o płci będę się opierała w znacznej mierze o stereotypowy, dychotomiczny podział tego co kobiece i męskie, który jest silnie utrwalony w naszej kulturze.

² Rodnicka J., *Kobiecie mieszkanie — jak urządzić?*, <https://rynekpierwotny.pl/wiadomosci-mieszkaniowe/mieszkanie-w-kobiecy-stylu-czyli-uradzamy-typowo-damskie-wnetrze/5388/> (dostęp: 11.06.2023)

i wyposażeniu. Jest to miejsce, gdzie każdy z nas spędza sporo czasu i może się zrelaksować. Prawie każdy kawałek przestrzeni jest zajęty przez kosmetyki, które stanowią jeden z najbardziej wymownych znaków oczekiwań, jakie przed kobietami stawia współczesne społeczeństwo. Co dla mnie było bardzo zaskakujące, gdy wprowadziłam się do tego mieszkania, bardzo trudno było mi określić, które kosmetyki należą do kogo. Poza perfumami, rzeczy Maćka były dla mnie nierozróżnialne od tych, które należą do dziewczyn.



Zdj. 5 Łazienka. Kosmetyki na blatach.



Zdj. 4 Łazienka. Kosmetyki na wannie.

Salon jest pierwszym pokojem, do którego się wchodzi. Zarówno od przedpokoju, jak i od kuchni jest oddzielony przesuwными drzwiami z mlecznego szkła. W środku znajduje się stolik ułożony z pomalowanych na biało palet, wokół niego kanapy i fotel. Przejście do przedpokoju jest flankowane przez dwa biurka, z których tylko jedno posiada przystawiony fotel obrotowy. Na przeciwko ustawione są dwie suszarki do ubrań, które można łatwo złożyć i schować, jednak najczęściej są ciągle zastawione naszym praniem. Na jednej ze ścian wisi płaski telewizor, a na przeciwstawnej — dwie półki.

Umieszczenie, umeblowanie, dużo wolnej przestrzeni — to warunki, które sprawiają, że jest to idealne miejsce do przyjmowania gości. Jest to dla mnie duża odmiana, bo we wszystkich wcześniejszych miejscach zamieszkania, byłam zmuszona do spędzania czasu z odwiedzającymi w moim pokoju. Teraz często spędzamy czas większą grupą, właśnie w salonie. Odbywane tutaj spotkania towarzyskie często mają charakter biesiady połączonej

ze wspólnym wykonywaniem jakichś ręcznych robótek, co przypomina mi formy spędzania czasu w Kołach Gospodyń Wiejskich³.



Zdj. 7 Salon. Kolaże ze zdjęć znanego aktora i wycinków gazet, które wykonaliśmy w czasie posiadówki współlokatorów i gości.



Zdj. 6 Salon. Drobne dekoracje umieszczone na biurku: obrazy z inspirującymi słowami przyozdobione zdjęciami znanego aktora, świeczki zapachowe i serwetka-truskawka.

Większość dekoracji w salonie to ręcznie robione kolaże, które łączą przede wszystkim wizerunki celebrytów z wycinkami z prasy tzw. plotkarskiej. Utrzymane są w estetyce kampowej, pełno w nich przesady i humoru. Na myśl przywodzą mi pokoje nastolatek z wczesnych lat 2000, wypełnione plakatami z ulubionymi gwiazdami i zdjęciami powycinanymi z czasopism.

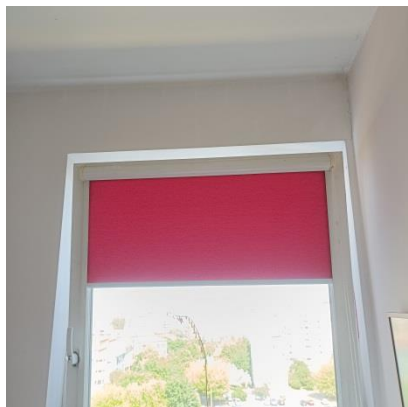
NIEBIESKI DLA CHŁOPCA?

Moim zdaniem w kontekście płci ciekawe jest także porównanie dwóch pokoi — mojego i Maćka. Są to dwa najmniejsze pomieszczenia w mieszkaniu, każde z nich ma ok. 12 metrów kwadratowych. Zlokalizowane są na samym końcu korytarza, na wprost łazienki, przylegają do siebie jedną stroną, okna mają zwrócone na wschód. Ściany w obu pokojach są pomalowane na kolor biały i bladożółty, podłogi (tak jak prawie w całym mieszkaniu) są ułożone we wzór koszykowy z desek o ciepłym odcieniu. Jeśli chodzi o umeblowanie, to właściciele postawili tutaj na prostotę, większość mebli pochodzi z Ikei i jest wykonana

³ Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”, *Koła Gospodyń Wiejskich. Nie tylko od kuchni*, 2014, https://nck.pl/upload/attachments/318480/KGW_nie_tylko_od_kuchni_raport.pdf (dostęp: 11.06.2023), s. 18.

ze sklejki malowanej na biało lub z sosnowego drewna. Na pierwszy rzut oka oba pokoje wyglądają na bardzo neutralne i bez zaglądnia do szaf trudno byłoby określić w którym mieszka kobieta, a w którym mężczyzna.

Po metrażu pokoi i ich umiejscowieniu łatwo można dojść do wniosku, że wcześniej te dwa



Zdj. 8 Pokój Maćka. Roleta w dziewczęcej kolorystyce.



Zdj. 9 Mój pokój. Roleta w chłopięcej kolorystyce.

pokoje były przeznaczone dla dzieci właścicieli mieszkania.

Silnie zakorzeniony podział na to co męskie a co kobiece tworzy w nas wizję świata, w którym prawie wszystko można włożyć do którejś z tych kategorii. Już od narodzin dzieci są socjalizowane tak, aby spełniały oczekiwania związane z przypisaną im płcią⁴. Podobnie jak zabawki, ubrania czy gry nie są neutralne płciowo, tak samo kolory i estetyki posiadają swój ciężar znaczeniowy w tym obszarze.

Różowy i niebieski to dwa kolory, które automatycznie kojarzymy z płcią odpowiednio żeńską i męską. Rodzice często jeszcze przed narodzinami dziecka kupują akcesoria, zabawki, etc. w odpowiedniej barwie. Ostatnio coraz częściej organizowane są tzw. *gender reveal parties*, czyli przyjęcia, w czasie których, najczęściej właśnie poprzez kolor, gościom ujawniana jest płeć oczekiwanego dziecka⁵.

Analiza niewielu elementów, które pozostały w naszych wnętrzach po ich poprzednich mieszkańcach, wskazuje dość jasno, że zajmowany przez Maćka pokój należał wcześniej do dziewczynki, natomiast mój — do chłopca. Rolety zainstalowane u mojego współlokatora mają kolor czerwono-różowy, u mnie — niebieski. Podobnie kaloryfer w moim pokoju był wcześniej pomalowany na niebiesko, co widać w miejscach, gdzie obecnie odpada biała farba. Warto zwrócić też uwagę na różnice lamp sufitowych. Lampa w moim pokoju ma dość neutralną formę i jest podobna do oświetlenia w pozostałych pomieszczeniach, za to Maciek ma różową lampę, która dodatkowo jest przyozdobiona wizerunkami kota i kaczki.

⁴ Buczkowski 169-177.

⁵ Iwanek M., *Czym jest socjalizacja do ról płciowych i czy jej potrzebujemy?*, <https://ladnebebe.pl/blogi/czym-jest-socjalizacja-do-rol-plciowych-i-czy-jej-potrebujemy/> (dostęp: 11.06.2023).



Zdj. 10 Pokój Maćka. Lampa sufitowa małej dziewczynki.



Zdj. 11 Mój pokój. Neutralna lampa sufitowa.

ZAKOŃCZENIE

Podsumowując, płęć w moim mieszkaniu obecna jest w wielu różnych aspektach. Ujawnia się ona zarówno w dekoracjach, przedmiotach osobistych umieszczonych w przestrzeniach wspólnych, ale także przejawia się w formach spędzania tu czasu. W każdym z tych wymiarów można dość łatwo dojrzeć kobiecość, z męskimi akcentami trzeba się bardziej postarać. Ponadto ta swoista płęć mieszkania została ukształtowana zarówno przez obecnych, jak i byłych mieszkańców. Po dokładnym przyjrzeniu się przestrzeni mojego mieszkania w kontekście płęci oraz po krótkich rozmowach z moimi współlokatorami doszłam do wniosku, że być może to właśnie kobiecość jest łatwiejsza do zauważenia we wnętrzach, gdyż męskość częściej przypisujemy do neutralnych elementów wyposażenia. Wszystko to, co pozbawione zdobień, nierzucające się w oczy, *standardowe* łatwiej określić jako męskie.

BIBLIOGRAFIA:

Buczkowski A., *Dwa różne światy, czyli jak socjalizuje się dziewczynkę i chłopca*, [w:] *Od kobiety do mężczyzny i z powrotem. Rozważania o płęci w kulturze* red. J. Brach-Czaina, wyd. Trans Humana, Białystok 1997, ss. 169-196.

Iwanek M., *Czym jest socjalizacja do ról płciowych i czy jej potrzebujemy?*, <https://ladnebebe.pl/blogi/czym-jest-socjalizacja-do-rol-plciowych-i-czy-jej-potrzebujemy/> (dostęp: 11.06.2023).

Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”, *Koła Gospodyń Wiejskich. Nie tylko od kuchni*, 2014, https://nck.pl/upload/attachments/318480/KGW_nie_tylko_od_kuchni_raport.pdf (dostęp: 11.06.2023).

Rodnicka J., *Kobiecie mieszkanie — jak urządzić?*, <https://rynekpierwotny.pl/wiadomosci-mieszkaniowe/mieszkanie-w-kobiecy-stylu-czyli-uradzamy-typowo-damskie-wnetrze/5388/> (dostęp: 11.06.2023).